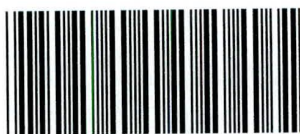

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

5366336

מספר משלוח/תיק : 1983 / 1210 - 122

שם היחידה: להק אויר 5616/מח' תואר/ענף לתולדות ח"א

נושא התיק: ח"א הסורי במלחמת יום הכפורים
סקירת מודיעין מיוחדת מס' 15/77

תאריך המסמך המוקדם: 01.08.1977

תאריך המסמך המאוחר: 01.08.1977

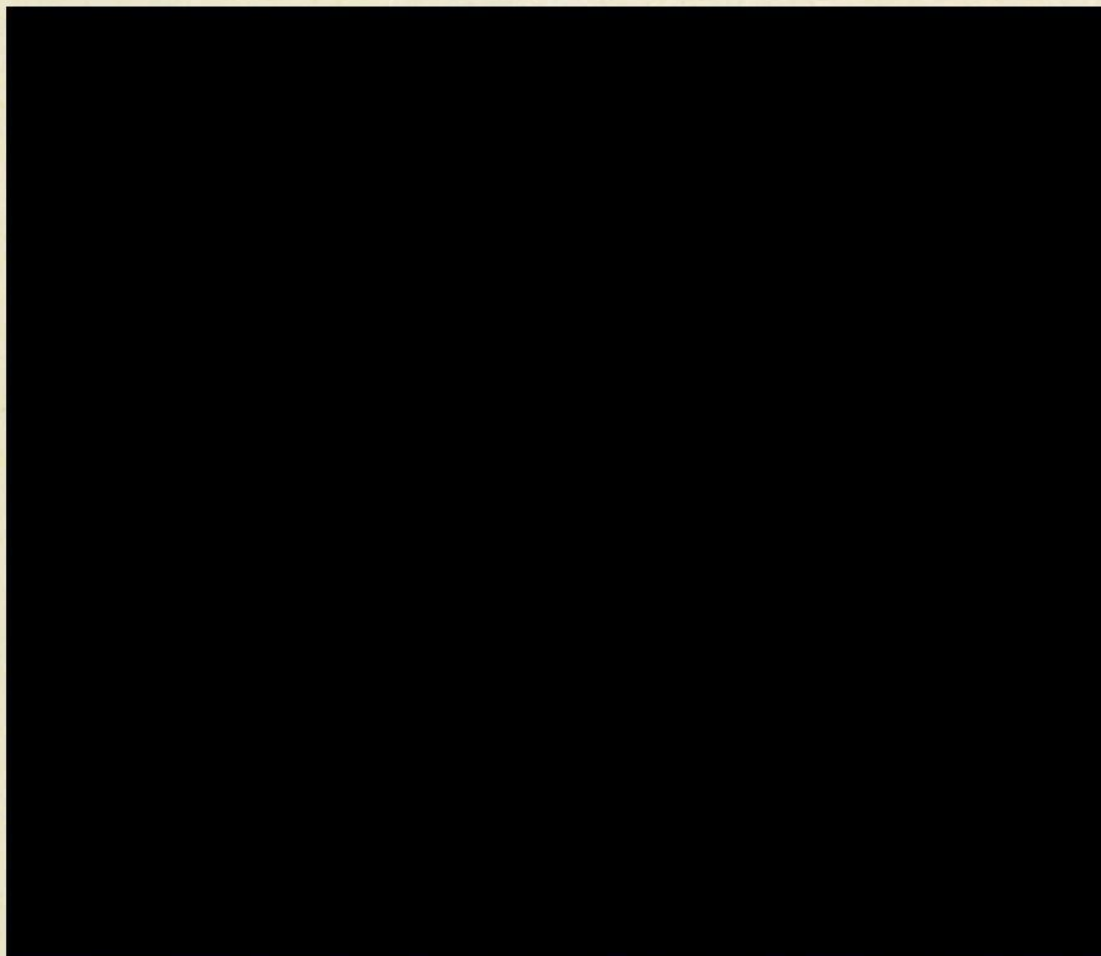
סודי-ביותר

סד"כ והערכות חיל האוויר הסורי

15. סד"כ חה"א הסורי כלל עם פרוץ המלחמה את המטוסים הבאים:-
- א. כ-200 מטוסי מיג-21 ב-8 טייסות מבצעיות + חטיבת הסבה.
 - ב. כ-55 מטוסי מיג-17 ב-4 טייסות מבצעיות ועוד כ-40 מטוסים בשתי טייסות הסבה.
 - ג. כ-35 מטוסי סוחוי-7 ב-2 טייסות.
 - ד. כ-15 מטוסי סוחוי-20 בטייסת אחת.
 - ה. כ-16 מטוסי דלפין שאורגנו בשתי מסגרות טייסות.
 - ו. כ-50 מסוקי מי-8 ב-3 טייסות.

16. שינויי הערכות - כללי:-

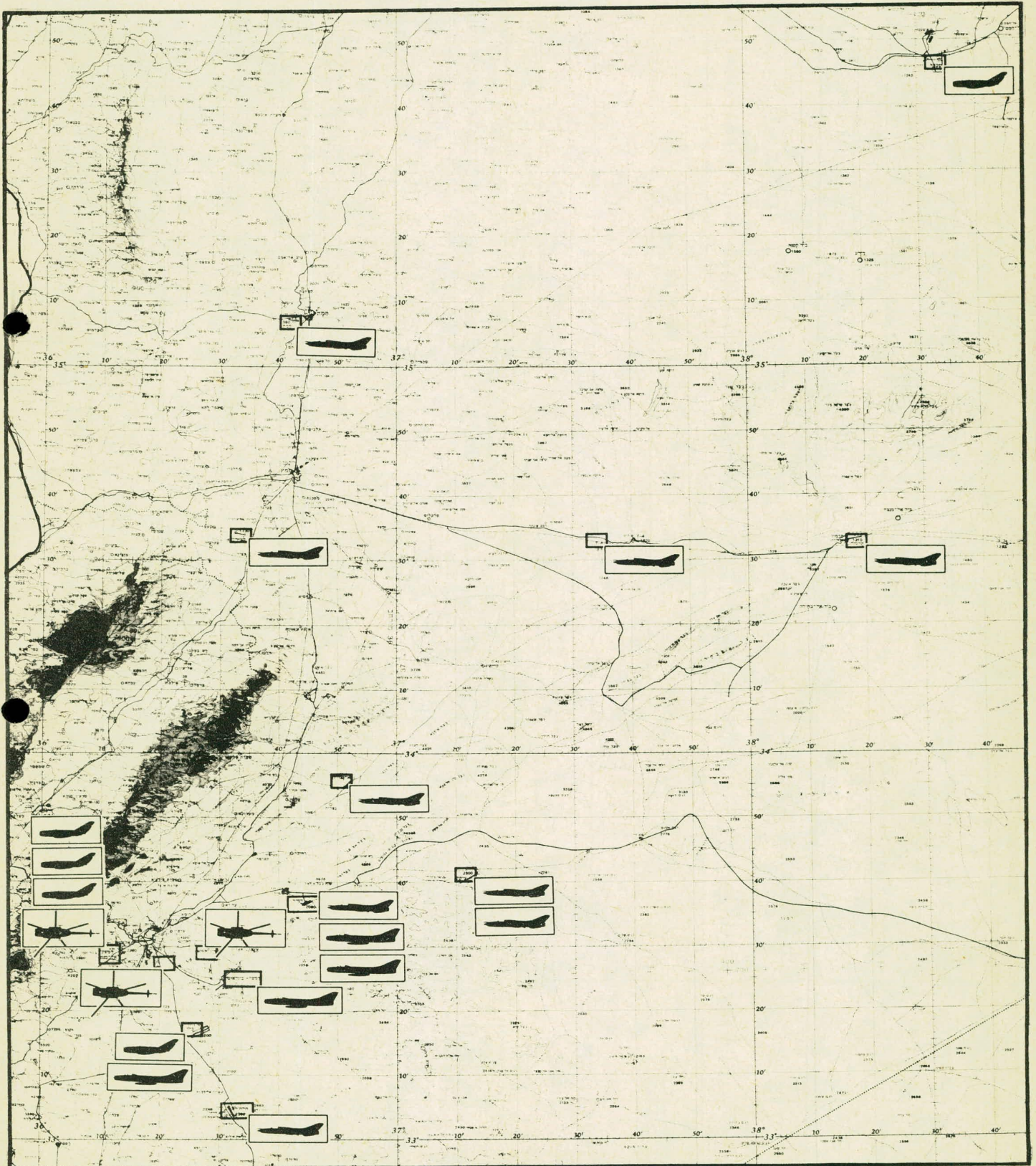
- א. בשלבי ההכנה למלחמה קודמו לחזית טייסות התקיפה סוחוי-7 וסוחוי-20 והועברה דרומה טייסת מי-8 מחמת למנחת חדש במרג' סולטאן.

להק מודיעין

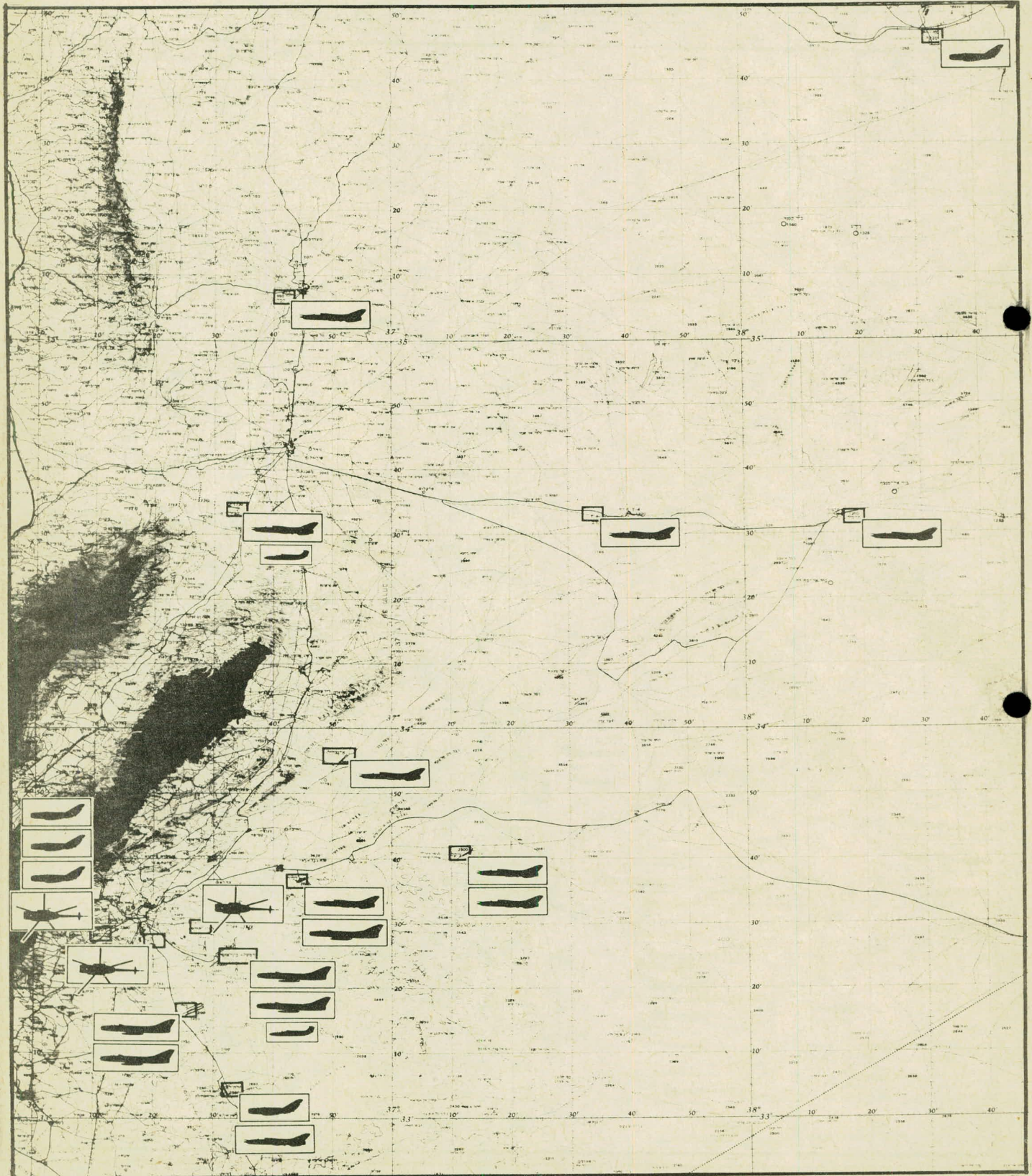
מד-6-(2)-15

מפה ל - הערכות טייסות חה"א הסודי ב-6 אוק' 73

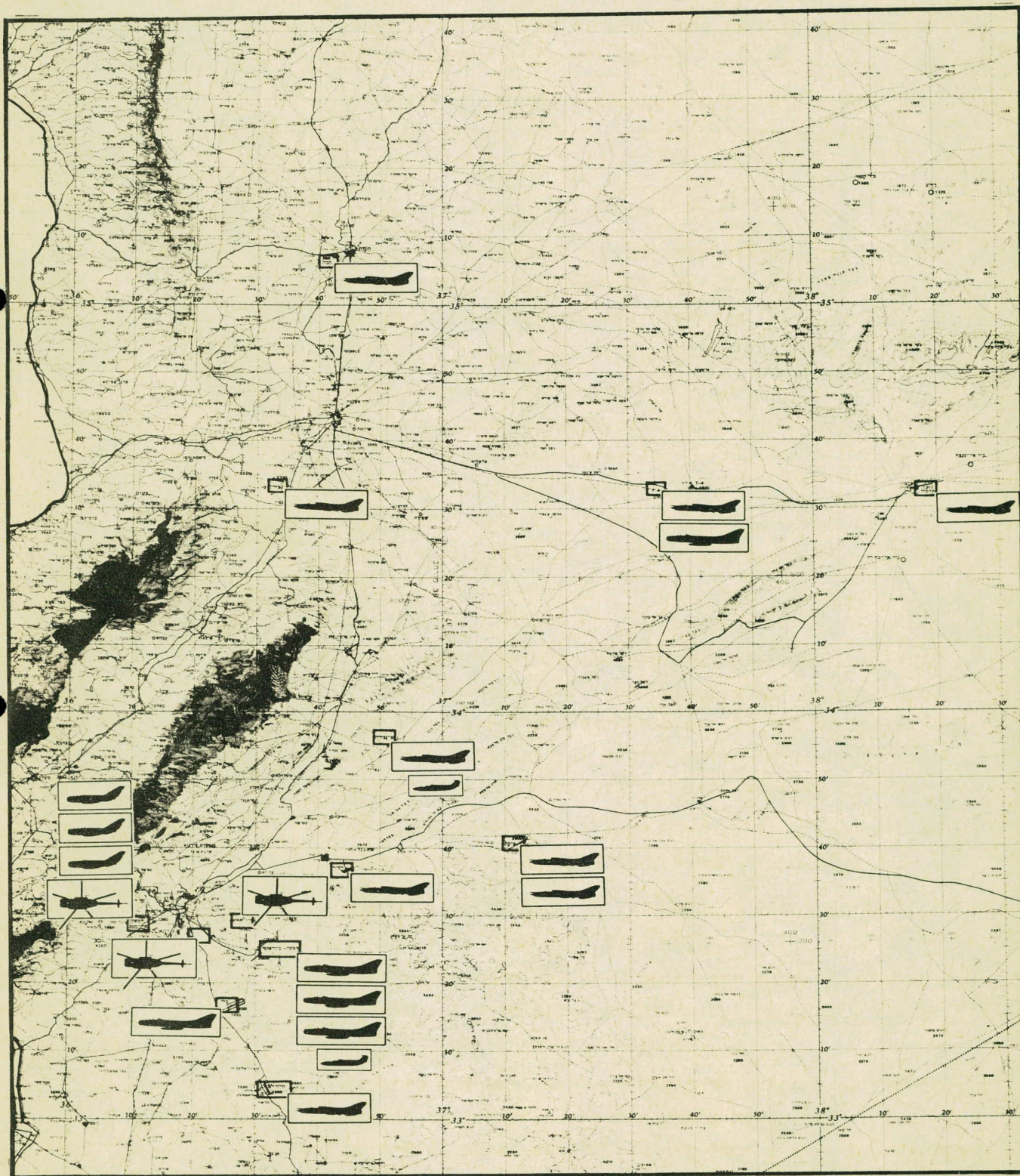
להק מודיעין
מד-6-(2)-15

מפה מ - הערכות טיסות חה"א הסורי ב-9 אוק' 73

להק מודיעין
מד-6-(2)-15

מפה נ - הערכות טייסות ח"א הסודי ב-23 אוקי 73

סודי-ביותר

הפעלת מטוסי תקיפה

43. כללי:-

- א. כעיקרון, הפעילו הסורים למשימות תקיפה מטוסי מיג-17, סוחוי-7 וסוחוי-20. רק פעמים במשך המלחמה הופעלו גם מטוסי מיג-21 מהטייסת בנצריה.
- ב. עם תחילת המלחמה הוקמו שתי טייסות דלפין בכדי להפעילן כתגבור לטייסות התקיפה. הם לא הופעלו מבצעים למשימות א"ק.

44. משימות כוח התקיפה:-

- א. עפ"י המטרות שהוקצו לכוח התקיפה במהלך המלחמה נראה, כי הסורים דרשו מחיל האויר שלהם שישפיע בגזרת הלחימה הקרובה לקו החזית. אין בידינו סימנים משמעותיים היכולים להצביע על כך שבכוונת הסורים היה לתקוף מטרות איכות בעומק ישראל (בקטגוריה של מטרות איכות הכוונה בעיקר לש"ת - המותקפים בצורה שתשפיע באופן רצוף ומודגש על מהלך הלחימה). הגיחות שהוציאו הסורים לתקיפת מטרות עומק היו רק כתגובה לתקיפות שלנו ובבחינת "לא נשתוק להם על פגיעתם בנו". אלא שגם הן נעשו בזהירות רבה ויותר כמחווה סמלית מאשר תקיפה משמעותית. בתקיפות אלו ניתן לכלול נסיון לתקוף את יב"א 506, שני נסיונות לתקוף בתי הזיקוק ותקיפת ש"ת רמת-דוד בטילי "פרוג".
- ב. מן האמור למעלה משתמע, כמובן, שעיקר מאמץ התקיפה הוקדש לחזית. מספר גיחות התקיפה ואופי המטרות השתנה מיום ליום בהתאם לדרישות ולמצב כוחות היבשה. ניתן לומר שפרט למטס הפתיחה של המלחמה, שבו הותקפו מטרות מתוכננות מראש (שרוכן היו מפקדות, מרכזי שליטה ומחנות) היתה בכל שאר הימים פעילות התקיפה הסורית מכוונת כנגד כוחות הקרקע שלנו והושפעה במישרין מהמצב בחזית.

45. השפעת תקיפות חיל האויר הסורי על הלחימה:-

- א. מהנתונים שבידינו נראה שתקיפות חיל האויר הסורי גרמו לאבידות הבאות בכוחותינו:-

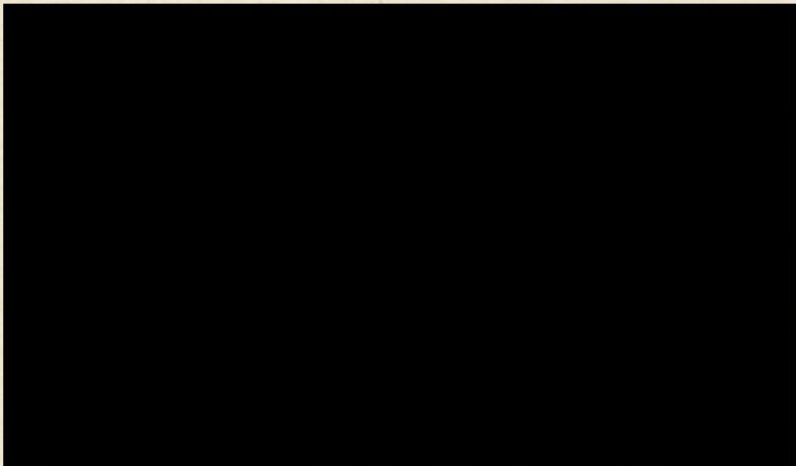
- (1) 19 הרוגים.
 - (2) 72 פצועים.
 - (3) 3 טנקים נפגעו.
 - (4) 4 משאיות נפגעו.
 - (5) 3 זח"לים נפגעו.
- הערה:- פירוט האבידות עפ"י ימים מובא בנספח בפרק ב'.

סודי-ביותר

- ב. על אף האבידות שנגרמו לנו ע"י תקיפות חיל האויר הסורי לא היתה להן השפעה ממשית על המלחמה בחזית. ככל הידוע לנו, לא נבלמה ו/או נהדפה מתקפה כלשהי של כוחותינו ע"י מטוסים סוריים ולא נגרמו לנו אבידות כבידות בגזרה כלשהי אשר מנעו מאתנו פיתוח מתקפה.
- ג. נראה כי את עיקר האבידות בתקיפות סבלו סוללות הארטילריה שלנו אשר מיקומן היה בד"כ ידוע לסורים והן היוו לעיתים מטרות עיקריות לתקיפה. להערכתנו, יש לזקוף חלק נכבד של חוסר האפקטיביות של חיל האויר הסורי להמצאות מטוסי פטרול שלנו מעל איזור הקרבות.
- ד. להלן מספר ציטוטים מדברי מפקדים בכוחות הקרקע לגבי אפקטיביות התקיפות הסוריות:-
- (1) מפקד אגד ארטילרי 282 - הסוללות היו מועסקות הרבה ע"י אש נ"ס ותקיפות אוויריות שגרמו לאבידות רבות.
 - (2) מפקד גדוד 827/אגד 282 - במשך המלחמה היו על הגדוד 5 תקיפות אוויריות שהסתימו ללא אבידות בנפש ובציוד.
 - (3) מח"ט 4 - בסה"כ המקרים שהגיעו מטוסים שלהם (סורים) לתקוף אותנו היו מטוסים שלנו באויר וברוב המקרים הופלו המטוסים הסוריים.
 - (4) מח"ט 205 - במשך כל המלחמה לא נפגע טנק ע"י מטוסים.

46. סיוע והמנעה:-

- א. קשה להפריד באופן חד משמעי (בהפעלת מטוסי התקיפה) בין משימות סיוע להמנעה, שכן המשימות הוכתבו עפ"י הצרכים בשטח והיו לעיתים חופפות. אף כי אין מספיק נתונים מדויקים על אופי ושיטות הסיוע/המנעה הרי המאפיינים העיקריים הם:-
- (1) דרישות הסיוע הועברו, כנראה, בצינורות דיווח כלשהם מהכוחות שבשטח
 - (2) תצורות חימוש הורדו בפקודות לעיתים רחוקות (לפחות לא איתרנו זאת הרבה) וכנראה שהיו תצורות קבועות עפ"י המטרות (שריון ארטילריה מוצבים וכו').

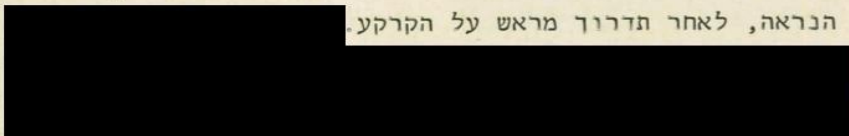

(3)

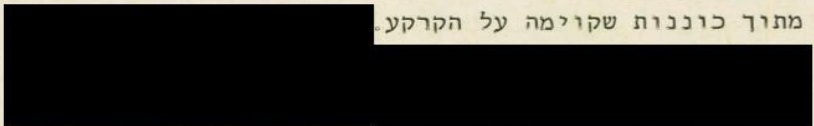
(4)

ב. באופן הפעלת מטוסים לגיחות תקיפה הכחנו בארבעה וריינטים עיקריים:-

(1) גיחות מתוכננות מראש - במקרים שבהן היו המטרות ברורות וידועות מראש למטוסי התקיפה יצאו המטוסים למשימה, ככל הנראה, לאחר תדריך מראש על הקרקע.

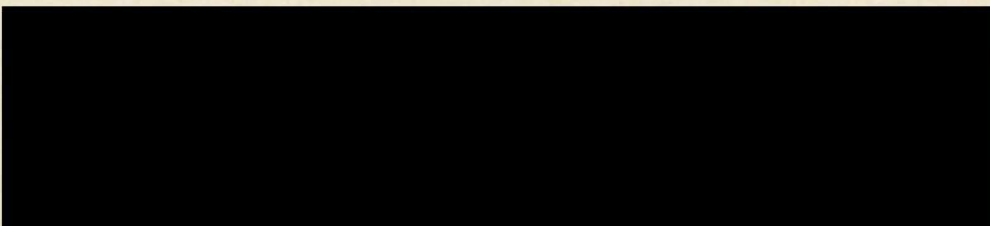

(2) כוננות לסיוע - ב-8-9 אוק' הוצאו רוב גיחות התקיפה מתוך כוננות שקוימה על הקרקע.

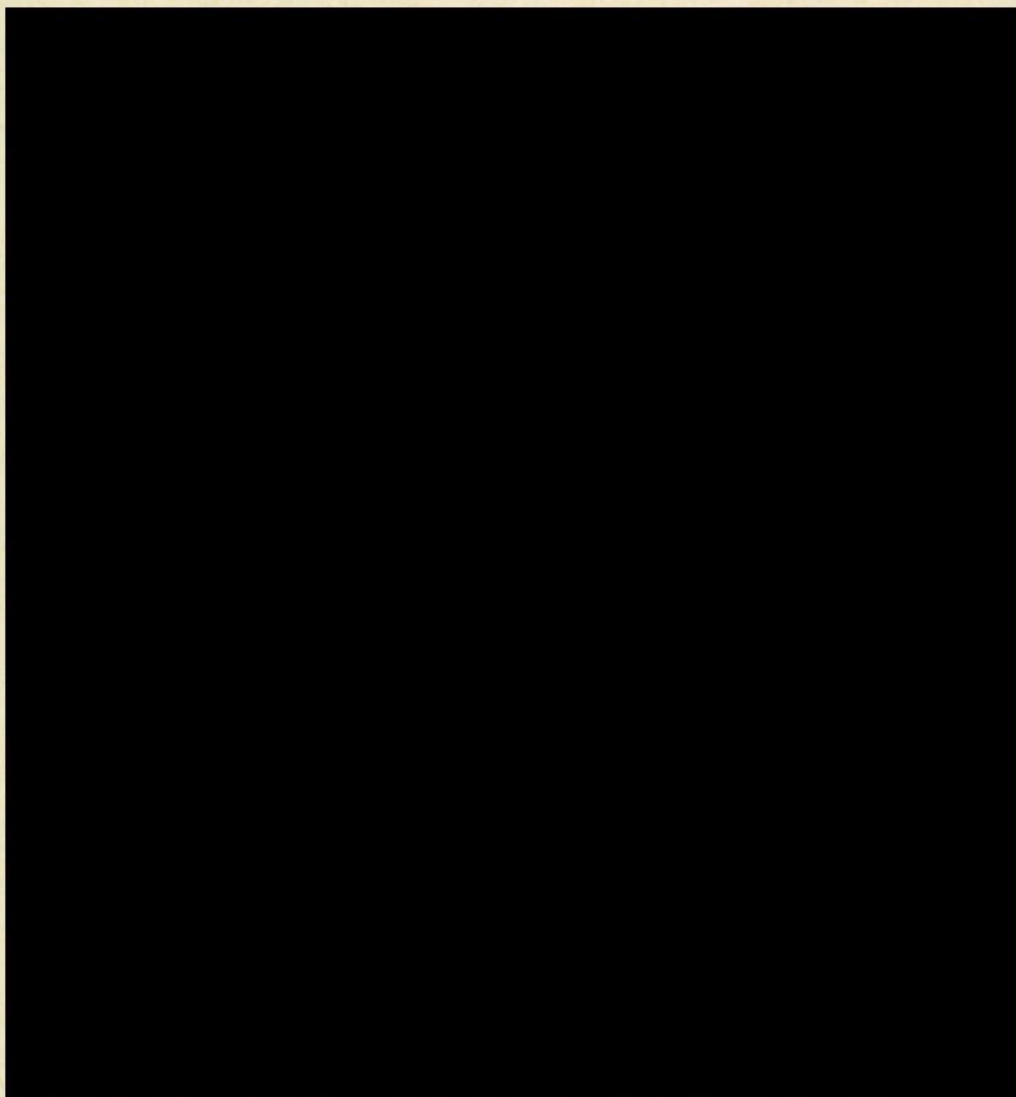

(3) סיוע בגזרת האחריות - בעת שכוחותינו עברו מזרחה את הקו הסגול התעוררה בעית הזיהוי בין הכוחות הלוחמים. מספר פעמים נקטו הסורים בשיטה של הקצאת אזור לטיסת שהוציאה אליו מספר מכס' של גיחות (לאחר שוידאו שאין כל אפשרות של טעות בין הכוחות).

(4) סיור אלים - שיטה זאת הופעלה בד"כ באזור החרמון ובעת שהסורים לא איתרו בוודאות כוחות שלנו. מטוסי התקיפה היו יוצאים לסיור באזור ללא מטרה מוגדרת ורק אם איתרו מטרה היו תוקפים. יתכן שפעם אף הופעלו מטוסי מיג-21 למטרה זאת.

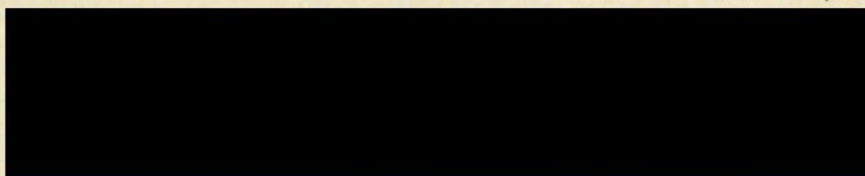
.47

48. קט"א:-

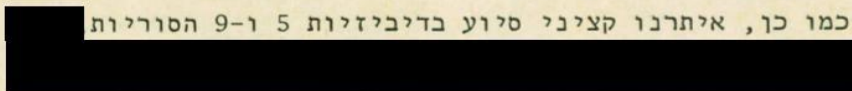
א. בכוחות היבשה הסורים היו מוצבים, ככל הנראה, קציני סיוע
אוריים. אפשר שקצינים אלה היו רק ברמת הדיביזיות, אך אין
בכך ודאות.

ב.

ג.

כמו כן, איתרנו קציני סיוע בדיביזיות 5 ו-9 הסוריות

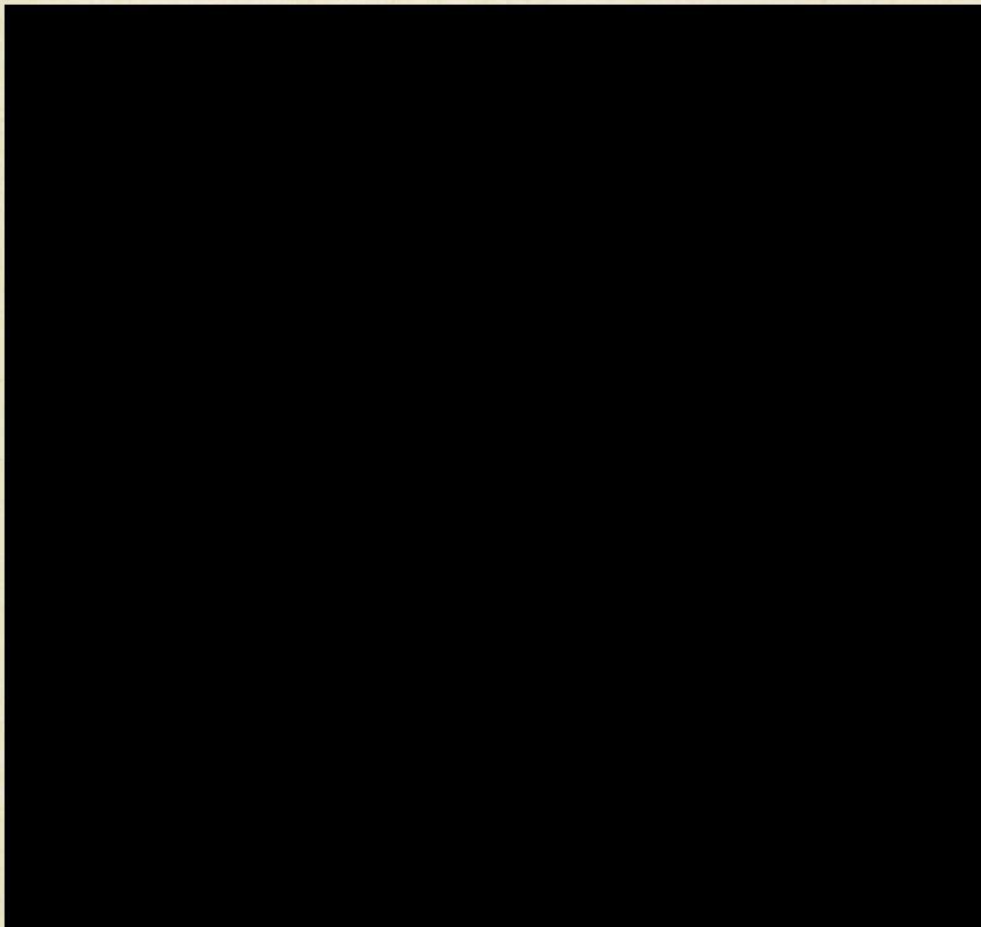

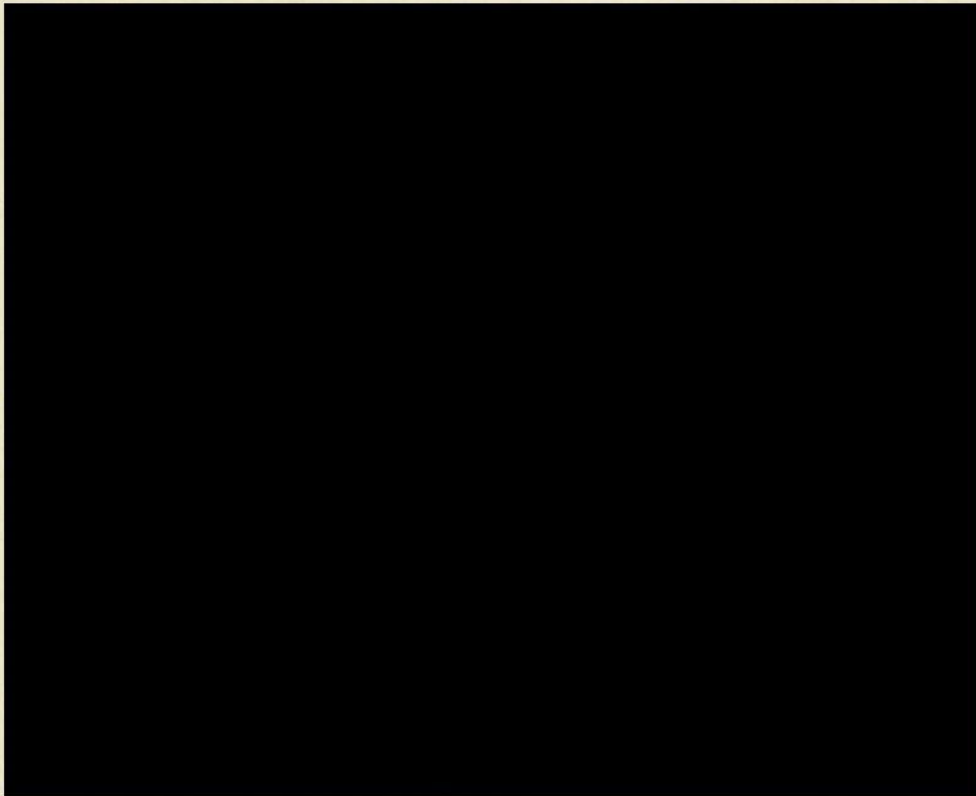
נראה שקצינים אלו הוצבו מטייסות המיג-17.

49. תיאום עם כוחות המשלוח היבשתיים:-

- א. לאחר כניסת הכוחות העיראקיים לחזית ובעיקר לאחר כניסת הירדנים התעוררו בעיות זיהוי חריפות בין הכוחות הלוחמים (מוזכר בזה, כי הירדנים היו מצוידים בטנקי צנטוריון כמונו). מסיבה זאת החליטו הסורים, בתיאום עם שני הצבאות האחרים שלא לתקוף בקו החזית ממש, אזור שיש בו בעיות זיהוי, אלא בעומק. לטענת אחד הטייסים השבויים אף ביטלו גיחות תקיפה בשל אי ודאות מסוג זה.
- ב. יצוין כי על אף האמור תקפו מטוסים סוריים כוחות שריון עיראקיים בקו החזית ב-19 אוק' שלא במתכוון והעיראקים התלוננו על כך קשות.
- ג. כאחד מאמצעי הזיהוי בין הכוחות שימשה צפיה בטלביזיה הישראלית בה נראו כלי רכב ישראלים עם סימן "ד" לבן עליהם. עובדה זאת הועברה לידיעת טייסי ח"א הסורי.

50.

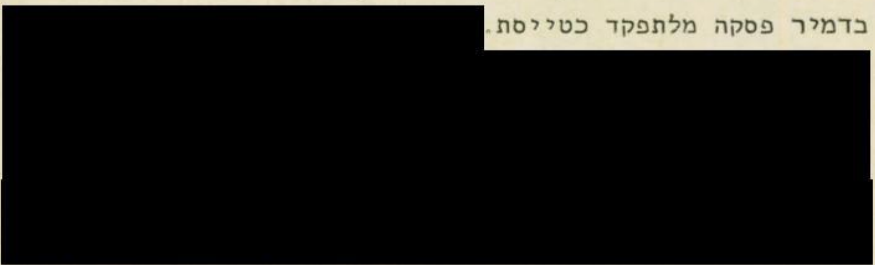
.51

חימוש:-

.52

- א. אין בידינו ידיעות רבות על סוגי החימוש שהופעלו ע"י הסורים. מן הידוע לנו ניתן להעריך כי:-
 - (1) לתקיפת מוצבים ומחנות השתמשו בפצצות ש"כ ורסס.
 - (2) לתקיפת שריון - השתמשו ברקטות 57 מ"מ ו/או פצצות מצרר.
 - (3) בתקיפות לילה השתמשו גם בפצצות וגם בכוורות רקטות.
- ב. מטוסי המיג-17 טסו לעיתים בתצורה מעורבת של פצצות ורקטות(על כל מטוס). במקרים אלו ביצעו שני יעפים, יעף לכל סוג חימוש.
- ג. מטוסי סוחוי-20/7 טסו בד"כ בתצורה אחידה, בכל המבנה, אולם איתרנו, לפחות פעמים, כי במבנה אחד היה כל מטוס עם חימוש אחר.
- ד. מטוסי מיג-21 תקפו עם פצצות מצרר וכוורות רקטות 57 מ"מ.
- ה. פעם אחת איתרנו הטלת פצצות עשן ע"י מיג-17 ליצירת מסך עשן לכוחות שהיו בתנועה להתקפה.

סודי-ביותר53. ניצול כוח התקיפה:-

- א. כעיקרון, הסורים לא עשו אבחנה ברורה בהפעלת מטוסי סוחוי-7 וסוחוי-20, למעט תקיפות עומק כמו בתי הזיקוק. יחד עם זאת, לא הופעלו מטוסי הסוחוי-20 במטס הפתיחה ותקפו לראשונה רק ב-7 אוק'.
- ב. לקראת המלחמה ריכזו הסורים את רוב מטוסי המיג-17 מהטייסות המבצעיות בש"ת מזה, בש"ת בליי הושארה טייסת אחת עם 12-10 מטוסים. טייסת זאת פעלה רק פעם אחת במשימות אויר קרקע ב-6 אוק' ובשאר הימים רק לפטרולים.
- ג. ניתן לחלק את הפעלת מטוסי התקיפה לשלוש תקופות עיקריות, והן:-
- (1) הראשונה בין 6 ל-10 אוק' בתקיפה זו היתה פעילות רצופה, פחות או יותר, במשך כל הימים ומספר גיחות התקיפה שהוצאו בה היה שווה כמעט בכל יום.
 - (2) השנייה בין 12 ל-13 אוק' - בתקופה זו היתה פעילות מסיבית שעיקרה היה תקיפת כוחותינו במובלעת במטרה לעצור את פריצתנו לסוריה.
 - (3) השלישית בין 14 ל-23 אוק' - בתקופה זו היתה פעילות מעטה שעיקרה היה תגובה הכרחית למצב בחזית היבשה.
- ד. המשבר העיקרי בכוח התקיפה הסורי חל ב-12 אוק'. עד לסיום יום זה נפגעו 19 מטוסי סוחוי-20/7 (מהם 6 מהטייסת בדמיר) ו-22 מיג-17 ממזה. בעצם ניתן לומר, כי טייסת הסוחוי-7 בדמיר פסקה מלתפקד כטייסת.
- ה.
- ו. בשל המשבר שנוצר במטוסי התקיפה הופעלו שוב ב-13 אוק' מטוסי מיג-21 מנצריה לתקיפות אויר/קרקע.
- ז. החל מ-14 אוק' ניתן לומר, כי הסורים חוסכים בכוחות ואינם ששים להוציא מטוסי תקיפה באם אין צורך עליון לכך. במספר ניכר של מקרים הוחזרו מטוסים שהיו באויר בלא שביצעו את משימתם בגלל המצאות מטוסי פטרול שלנו ברמה.
- ח. יתכן שאחת הסיבות לחיסכון בכוח היתה התוכנית הסורית לבצע מתקפת נגד בהיקף נרחב ב-23 אוק' תוכנית שבוטלה ברגע האחרון.

גרף מס' 1 - פעילות מטוסי התקיפה הטורקים על פלשתינה.

מקרא
המספרים במשבצות מציינים את מספר הגיחות שהוצאו נחשדה.

השדה	נאצריה	דמשק בי"ל	דמיר	כלי	מזה	חולחלה
6/10	8		22	16	16	
7/10		8	8	16	12	
8/10		18	9	22	32	
9/10		19	14	12	46	
10/10		18	8	28	36	
11/10			1			
12/10		6	15	8	98	
13/10	4	19	1	6	35	
14/10		7		6		
15/10		5			28	
16/10		4		6	30	
17/10						
18/10						
19/10		10			20	
20/10		2				
21/10						
22/10			4		12	
23/10						

להק מודיעין
מד-6-(2)-15

נספח א' - פעילות מטוסי הקרב של חז"א הטורי

להק מודיעין
מד-6-(2)-15

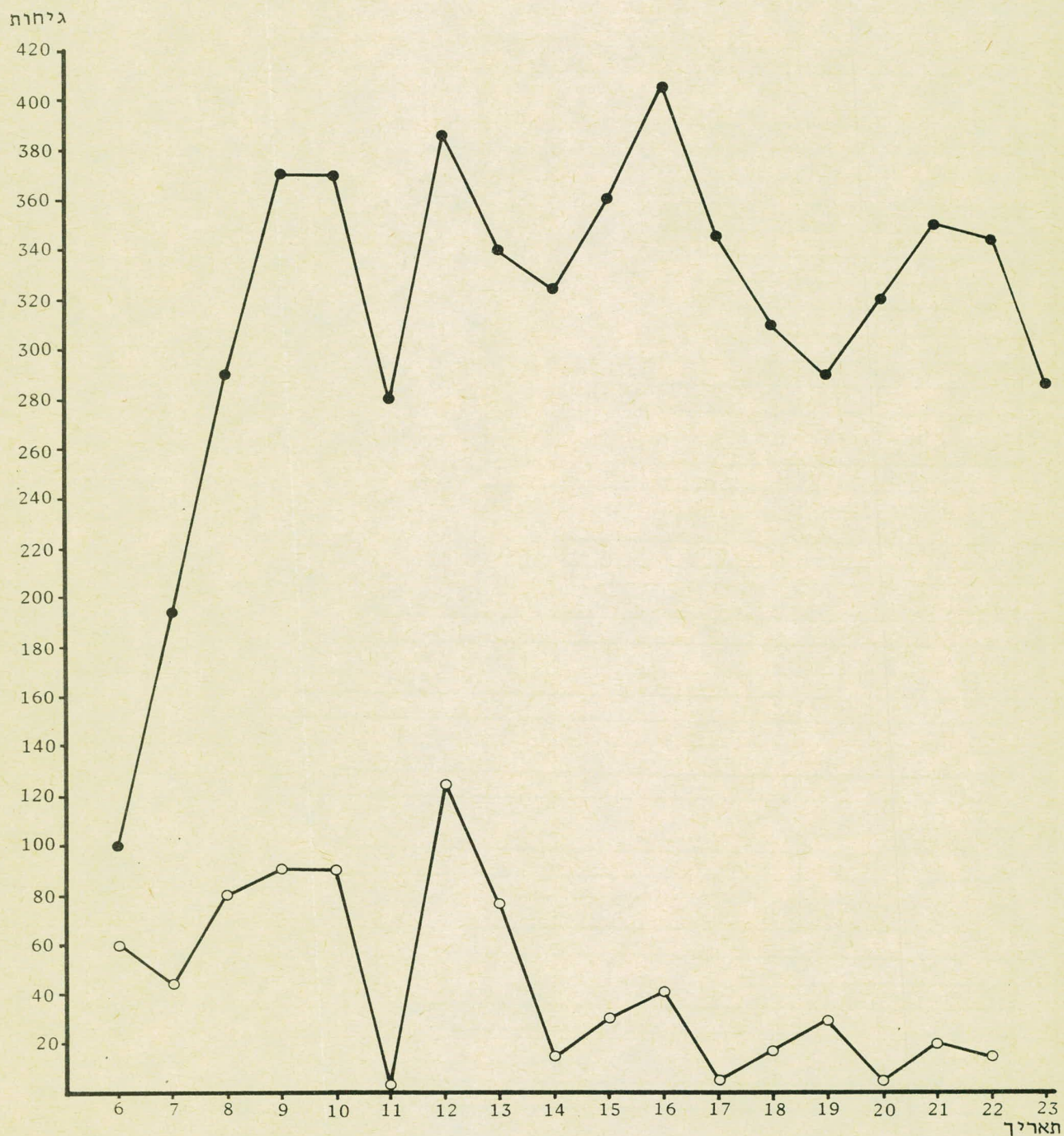
- 78 -
סודי - ביותר

נספח ד' - סה"כ גיחות של מטוסי קרב

מקרא:

○ תקיפה

● הג"א (כולל ליווי/חיפוי)

...79

סודי - ביותר

להק מודיעין
מד-6-2-15

נספח ה' - אבידות הסורים במטוסים עפ"י ימים ועפ"י הגורם

מספר סודי	תאריך	סוג המטוס	סך הכל	אוייר אוייר	נ.מ. כוחות יבשה	הוק	על הקרקע	סיבה לא ידועה	התרסקות ונטישות	הפלות אוייר- אוייר	עצמיות קרקע- אוייר	הערות
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ט	י	יא	יב	יג
1	סיכום	ס"ה כללי	154	97	5	19		7	4	10	12	8 בספק
2		ס"ה	3	1							1	
3	6	מי-8 מיג-21	1 2	1					1		1	
4												
5		ס"ה	16	10	2	1		1			2	3 בספק
6	7	מיג-17 מיג-21	3 11	10	1			1			1	2 בספק
7		מי-8 סוחוי-7	1 1		1						1	1 בספק
8		ס"ה	18	6				4	4		4	4 בספק
9	8	מיג-17 מיג-21 סוחוי-7 סוחוי-20	2 11 2 3	1 2 3				4		3 1	1 2 1	3 בספק 1 בספק
10		ס"ה	15	9	1	4					1	
11	9	מיג-21 מיג-17 סוחוי-7 סוחוי-20 מי-8	3 4 2 1 5	2 3 1 1 2	1						1	
12		ס"ה	17	13		1		1			1	1 בספק
13	10	מיג-21 מיג-17 סוחוי-7	6 8 3	5 6 2		1			1		1 1	1 בספק
14		ס"ה	2	1					1			
15	11	מיג-21	2	1					1			
16		ס"ה	20	13		2		3	1			
17	12	מיג-21 מיג-17 סוחוי-7	10 3 7	7 2 4		1 1 1		2 1		1		
18		ס"ה	15	10		3					2	
19	13	מיג-21 מיג-17 סוחוי-7	7 5 2	6 2 1		2 1 1					1 1	
20		ס"ה	3									
21	14	מיג-21 מיג-17 סוחוי-20 סוחוי-7	7 5 1 2	6 2 1 1		2 1 1						
22		ס"ה	3	3		3						
23	14	סוחוי-7	3									
24		ס"ה	2	1								
25	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
26		ס"ה	1									
27	15	מיג-21 סוחוי-20	1 1	1 1								
28		ס"ה	1									
29	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
30		ס"ה	1									
31	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
32		ס"ה	1									
33	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
34		ס"ה	1									
35	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
36		ס"ה	1									
37	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
38		ס"ה	1									
39	15	מיג-21 סוחוי-7	1 1	1 1								
40		ס"ה	1									

להק מודיעין
 מד-6-(2)-15

נספח ה' - המשך

מספר סודר	תאריך	סוג המטוס	סך הכל	אוויר אוויר	קרקע אוויר			על הקרקע	סיבה לא ידועה	התרסקות ונטישות	הפלות אוויר- אוויר	עצמיות קרקע- אוויר	הערות
					נ.מ.	כוחות יבשה	הוק						
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג
41	16	סי"ה	10	6		1				3			
42		מיג-17	2	1		1							
43		מיג-21	6	3						3			
44		סוחוי-7	2	2									
45	17	סי"ה	6	6									
46		מיג-17	1	1									
47		מיג-21	5	5									
48	19	סי"ה	2	1		1							
49		מיג-17	2	1		1							
50		סי"ה	1						1				
51	20	סוחוי-20	1						1				
52	21	סי"ה	10	6	2	2							
53		מיג-17	2	2									
54		מיג-21	6	6									
55		מי-8	2		2								
56	22	סי"ה	5	5									
57		מיג-21	5	5									
58		סי"ה	9	9									
59	23	מיג-21	9	9									

סודי-ביותר

נספח ו - אבידות חה"א הסורי בקרבות אויר עם מטוסינו
בחתך של טייסות (שלנו)

מספר סודר	טייסת	סה"כ	מיג-21	סוחוי-20	סוחוי-7	מיג-17	מי-8
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
1	סך הכל	97	63	5	10	17	2
2	69	8	5			3	
3	101	8.5	4		0.5	4	
4	107	8	7			1	
5	113	9	5	1	2	1	
6	117	44.5	26	1	7.5	8	2
7	119	7	7				
8	144	3		3			
9	201	9	9				

נספח ח - אגירות חל"א הטורי במטוסים עפ"י גורמיהן

מספר סודר	סוג מטוס	סה"כ	אור"א	קרקע-אור"א	נ"מ כוחות יבשה	ה	ו	על המקרקע	סיבה לא ידועה	התרסקות ונטישות	הפלגות א.א.	עצמיות ק"א	הערות
מספר סודר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג
1	סר הכל	154	97	5	19			7	4	10		12	8 בספק
2	מיג-17	32	17	4	6				1			4	3 בספק
3	מיג-21	84	63	1				6		8		6	3 בספק
4	טוחו"ל-7	22	10		6			1	2	1		2	2 בספק
5	טוחו"ל-20	7	5		1				1				
6	מיג-8	9	2		6					1			

4

משרד הבטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התק